Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret
Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links
Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

REDOGÖRELSE

FÖR

STATENS SAMSKOLA I ÖRNSKÖLDSVIK

LÄSÅRET 1917—1918

INNEHÅLL:

1. Årsberättelse.
2. Bil. A. Förslag till feriearbeten.
3. Bil. B. Fordringar för inträde i första klass m. m.
4. Bil. C. Praktisk fortsättningskurs för kvinnlig ungdom.
5. Bil D. Ordning vid årsavslutningen.

REDOGÖRELSE

FÖR

STATENS SAMSKOLA I ÖRNSKÖLDSVIK

LÄSÅRET 1917—1918

AKT.-BOL. ALLEHANDAS TRYCKERI 1918

Samskolans styrelse.

Borgmästaren R. V. O., G. Åkerblom, ordf., Kyrkoherden Petrus Palmquist, v. ordf., Bankdirektören E. Markström, Rektorn R. V. O., O. A. Perman och Första lärarinnan Elisabet Seth.

A. Undervisningen.

1. Höstterminen började den 25 augusti med allmänt upprop kl. 2 e. m. och avslutades den 21 december kl. 11 f. m. Inträdes- och flyttningsprövningar försiggingo den 23 och 24 augusti. Den egentliga undervisningen började den 27 augusti kl. 8 f. m. och fortgick till den 19 december kl. 2,25 e. m.

Vårterminen, som tog sin början den 14 januari med allmänt upprop kl. 2 e m., kommer att avslutas den 8 juni. Den egentliga undervisningen började den 15 januari kl. 8 f. m. och kommer att fortgå till den 5 juni kl. 2,25 e. m

2. Gemensam ledighet för hela läroverket: 12 och 13 oktober (rengöringslov), 12 februari (fettisdagslov), 13 mars 3 timmar (idrottslov), 25 mars (för förlängning av påsklovet) och 1 maj. Den 26 och 27 mars gavs lov i stället för motsvarande ledighet vid pingst.

Ledighet från undervisningen lämnades lärjungarna den 13 september för insamling av kottar och annat bränsle samt den 17 och 18 september för jordbruksarbete. (Den 30 maj 1917 gavs allmän ledighet för skogsvårdsarbete.)

Antal skrivdagar under höstterminen: kl. 4 modersmålet 2, tyska 2 halva dagar; kl. 5 modersmålet 3, tyska 1 hel och 2 halva dagar; kl. 6 modersmålet 2 $^1/_2$ dag, tyska 1 hel och 2 halva dagar, engelska 2 dagar, 1 dag lov utan skrivning. Under vårterminen: kl. 4 modersmålet 2 $^1/_2$, tyska 2; kl. 5 modersmålet 2 hela och 2 halva dagar, tyska 3 $^1/_2$; kl. 6 modersmålet 3, tyska en hel och 2 halva dagar, engelska 3, provräkning 1 dag

3. Gemensam morgonbön har förrättats varje läsdag kl. 7,45—8, turvis varannan vecka av rektor och adj. Ahlberg. För bränslebesparing har den gemensamma morgonbönen den 28 jan.—4 maj varit inskränkt till tiden 7,55—8. Undervisningen i läsämnena har pågått kl. 8—9,40 och 11,50—2,25 för alla klasser utom klass 1, som tre dagar slutat kl. 1,30, och klass 2, som en dag slutat kl. 1,30. I franska har undervisats i klass 5 tisdag och fredag kl. 9,45—10,30 och i klass 6 onsdag kl. 11,50—12,35 och lördag 1,40—2,25.

Tecknings- och välskrivningslektionerna ha varit förlagda till den vanliga lästiden. Sång har övats måndag kl. 1,40—3,15 och 4,30—5,15, onsdag 4,30—5,15 och torsdag kl. 2,30—3,15; musik tisdag kl. 2,30—3,30 och 5—6, onsdag kl. 2,30—3,30, fredag kl. 4,30—5,30. Gymnastik kl. 9,50—10,35 och 2,35—3,20. Kvinnligt handarbete tisdag och fredag kl. 9,45—10,30, 10,55—11,40 och 2,30—4,10, onsdag och lördag kl. 9,45—10,30 och 1,40—3,15. I frivillig teckning har undervisning meddelats tisdag kl. 4,30—6 och i slöjd under höstterminen fredag och lördag, under vårterminen torsdag, fredag och lördag kl. 4,15—6.

För kyrkobesöken hava lärjungarna varit delade i två avdelningar, som bevistat högmässogudstjänsten i stadens kyrka var tredje söndag. Varje avdelning har bevistat gudstjänsten 11 gånger.

4. Inspektion av handarbetsundervisningen förrättades den 22 mars av Kungl. Läroverksöverstyrelsens handarbetsinspektris fröken Hedvig Sidner.

5. Antal lärotimmar i veckan för läsämnena höstterminen 1917:

Klass	1	med	38	lärjungar	24 timmar
„	2	„	36	„	26 „
„	3 A	„	21	„	27 „
„	3 B	„	21	„	27 „
„	4	„	22	„	28 „
„	5 A	„	20	„	30 „
„	5 B	„	19	„	28* „
„	6	„	13	„	30 „
	Summa		190	lärjungar	Summa 220 timmar

*) dessutom 2 t. frivillig franska gemensamt med 5 A.

6. **Läro- och läseböcker.**

Kristendom: Bibeln (1—6); Luthers lilla katekes med den 1878 antagna utvecklingen (1-5).
Norlén och Lundgren, Biblisk historia (1—3).
Herner, Israels historia (4).
Stave, Jesu liv jämte översikt av Nya testamentets böcker (5).
Gummerus-Rosenquist-Johansson, Kyrkohistoria (6)*.
Lundin, Bilder ur kyrkans historia (6)*.
Nylund, Allmän religionshistoria (6)*.
Ahlberg, Religionshistorisk översikt (6)*.
Psalmboken (1—6).
Kastengren, Svenska kyrkans högmässa m. m. (4—6).

Modersmålet: Sundén, Svensk språklära (3—6).
S. A. Stalin, Övningar i modersmålets rättskrivning (1—3).
Rebbe—Fischer, Exempelsamling (1—6)*.
Lindvall, Läsebok för realskolan I—III (1—3)*.
Lagerlöf, Nils Holgersson I—II (1—2).
Dalin, Svensk vers (1—3).
Läsebok för folkskolan, parallelluppl. 2 avd. (3).
„ „ „ „ 3, 4 avd. (4),
Heidenstam, Svenskarna och deras hövdingar II (4)*.
Runeberg, Fänrik Ståls sägner (4).
Mjöberg, Svensk läsebok (5—6.)
Tegnér, Fritiofs saga (5).

Tyska: A. Heumann, Tyska för nybörjare (1—3).
Kleine Schüler-Bibliothek I (2, 3).
Hjorth, Tysk grammatik (1—6).
Bokelund-Rodhe, I, II, Tyska översättningsövningar (3—5)*
Rodhe, Tysk läsebok (3—5).
Eine Nacht im Jägerhause, utg. av E. Rodhe (6).
Hjorth-Heumann, Tyska skrivövningar och brev (6).
Tiselius, Deutsche Umgangsprache (6)*.
Rodhe-Abshagen, Übungsbuch für deutsche Handschriften (6)*.
Ett tjugutal album-vyer från olika delar av Tyskland. Globus Verlag.*
Viëtor, Deutsche Lauttaufel.*

Engelska: Elfstrand, Elementarbok (4—5).
„ Kortfattad Engelsk grammatik (5—6).
Jespersen-Rodhe, Engelsk läsebok 5—6).
Zetterström, Översättningsövningar till engelska (5—6).
A-B-C-Guide of London.*
358 Views of London*.
Viëtor, Englische Lauttafel.*

Franska: Hultenberg, Premier Livre de Lecture (5—6).
Ling, Fransk språklära I, Uttals- och formlära (5, 6).
Viëtor, Französische Lauttafel*.

Historia: Grimberg. Sveriges, Norges och Danmarks historia för realskolan (1—6).
M. Höjer, Översikt av Sveriges Nyaste historia jämte grundlinjerna till statskunskap (6)
Pallin-Boëthius, Lärobok i allmän historia för realskolan (3—6).
Löw, Läsebok till allmänna historien (4—6).*
Estlander, Läsebok till allmänna historien (4—6).*
Hedda Andersson, Nordiska sagor och Grekiska sagor (1—2).*
Löw, Nordiska, Grekiska och Romerska sagor och berättelser (1—3).*
Putzger, Historischer Schul-Atlas (3—6).*

Geografi: Carlson, Skolgeografi (1—5).
Carlson-Fagerlund, Skolgeografi II (6).
Fehr, Geografisk läsning (2—6).*
Ekedahl, Läsebok i allmän geografi (1—6).*
Svensén, Jorden och människan (4—5).*
Fagerlund och Falk, Geografisk läsebok (1—2, 4—5).*
Gardell, Folkskildringar I—II (1—6).*
Anna Sandström, Natur- och arbetsliv i svenska bygder I—II (1—6).*
Sven Hedin, Från pol till pol (3—6).*
Roths m. fl. kartböcker (1—6).

Matematik: Möller, Larsson, Lundahl, Lärobok i räkning för realskolan (1—6).
Laurin, Lärobok i geometri för realskolan (6).
Asperén, Lärobok i geometri (4—5).

Biologi: Almquist-Lagerstedt, Lärobok i naturkunnighet, zoologi (1—5).
Knut Bohlin, Lärobok i biologi d. II, Botanik (2—5).
„ „ Växternas livsföreteelser och levnadsförhållanden (6).
Krok-Almquist, Svensk flora, Fanerogamer (3—6).
Lars Gabriel Andersson, Zoologi 6:te kl. kurs (6).

Fysik: Ivar Jonsson-Malmborg, Övnings och lärobok i fysik för realskolan (4—6).
C. G. Hellsten, Experimentell fysik och astronomi (6).*

Kemi: Signe Almqvist, Lärobok i naturkunnighet, Geologi (5).*
Tom Moll, Lärobok i kemi för realskolan I (5).
„ „ „ „ „ „ II (6).

Välskrivning: Filip Holmqvists skrivkurser och skrivböcker.

Linearritning: P. H. Henriques, Lärobok i geometrisk ritning.

Sång och instrumentalmusik: Anna Bergströms sångkurs för skolan h, 2, 3, 4, Svenssons Sångbok h. 2*, Normalsångbok för allm. läroverk* m. fl.; Hennes pianoskola, Fingerövningar och skalor av Richard Andersson, Etyder av Czerney m. fl., pianostycken av Behr, Spindler, Kreutzlin, Gurlitt samt av Grieg, Cho-

pin, Schubert m. fl., sonater av Clementi, Beethoven m. fl.; orgelskalor av Aug. Lagergren och Alb. Lindström, orgelalbum av Gustaf Hägg, Aug. Lundh m. fl.; Hans Sitts Violinskola, Lättare stycken av Braga och Moszkovski.

*) Behöver ej anskaffas av lärjungen

7. Med tillstånd av Kungl. Överstyrelsen kommer från och med nästa läsår i klass I och därefter successivt i följande klasser att införas Rebbe, Svensk språklära för realskolan i stället för D. A. Sundén, Svensk språklära i sammandrag för allmänna läroverken.

8. Lärokurser.

FÖRSTA KLASSEN.

Kristendom 3 t. Berättelser ur gamla testamentet med ledning av Norlén och Lundgrens Bibliska historia. Första trosartikeln och Tio Guds bud i samband med katekes och bibel. Bibelläsning. Psalmer: 24:1, 28:1, 2, 6, 33, 55, 66, 69, 76:1, 8, 94, 102, 124:1. *Perman.*

Modersmålet 5 t. Läsning i förening med muntlig reproduktion av Lindvalls läsebok I, Andersson, Nordiska sagor, Lagerlöf, Nils Holgersson I samt Dalin, Svensk vers. Välläsnings- och deklamationsövningar. Sagoberättande. Övningar i urskiljande av de viktigaste ordklasserna och satsdelarna; rättskrivningsövningar, förnämligast på j-, v-, tje-, k- och å-ljuden; skriftliga reproduktionsövningar. ht. *Borggård,* vt. *Engman.*

Tyska 6 t. St. 1—48 i Heumanns Tyska för nybörjare; föreskrivna delar av formläran, muntliga och skriftliga tillämpningsövningar; avskrivning av tyska texten; hör- och talövningar. ht. *Borggård,* vt. *Engman.*

Historia 2 t. Nordens historia till 1319 samt berättelser ur Nordens guda- och hjältesaga *Seth.*

Geografi 2 t. Världsdelar och världshav efter globen jämte korta upplysningar om jordens rörelse och form. Skandinaviska halvön. *Seth.*

Matematik 4 t. De fyra räknesätten med hela tal och av decimalbråk addition samt multiplikation och division påbörjade. Metersystemets längdenheter, litermått och viktmått. Huvudräkning. *Frigell.*

Biologi 2 t. Människokroppen och det enklaste av hälsoläran; undersökning av några levande växter med tydliga blomdelar. *Frigell*

ANDRA KLASSEN.

Kristendom 3 t. Berättelser ur Nya testamentet med ledning av Norlén och Lundgrens Bibliska historia. Andra trosartikeln och Herrens bön efter bibel och katekes. Bibelläsning. Följande psalmer: 55, 76 89, 108, 124, 135, 258, 496. *Frigell.*

Modersmålet 5 t. Läsning i förening med muntlig reproduktion ur Lagerlöfs Nils Holgerson II; framsägning av inlärda dikter ur Svensk vers; sagoberättande; fortsatt behandling av ordklasser och satsdelar; rättskrivningsövningar samt skriftliga reproduktionsövningar jämte smärre uppsatser. *Frigell.*

Tyska 6 t. Heumanns läsebok st. 49 – 91. Kursivläsning i Kleine Schüler-Bibliotek I. Formlärans huvuddrag efter Hjorths grammatik. Tillämpnings- och översättningsövningar i läseboken. Muntlig reproduktion av lättare anekdoter, berättade av läraren, samt andra hör- och talövningar. *Frigell.*

Historia 3 t. Nordens historia till 1611. Berättelser ur Greklands och Roms saga och historia. *Frigell.*

Geografi 2 t. Finland, Ryssland, Danmark, Nederländerna, Belgien, Tyskland, Schweiz, Österrike-Ungern och Frankrike. Kartritning. *v. Ekensteen.*

Matematik 5 t. Fortsättning av decimalbråk; allmänna bråk; rymd- och ytmått. Huvudräkning. ht. *Borggård*, vt. *Engman.*

Biologi 2 t. Växternas huvuddelar, inlärda genom undersökning av levande växter samt teckningar efter naturen; undervisning om levande växters insamling och preparering; däggdjuren; exkursioner. *Frigell.*

TREDJE KLASSEN A OCH B.

Kristendom 3 t. Katekes: tredje trosartikeln samt instiftelseorden till dopet och nattvarden. Biblisk historia: repetition. Bibelläsning. Psalmer: 54, 56, 89, 92, 102, 130: 8, 131, 138, 496. *Ahlberg.*

Modersmålet 6 t. Läsning i förening med muntlig reproduktion av Lindvall, Läsebok för realskolan III, Folkskolans läsebok 2 (parallellupplagan) samt Dalin, Svensk vers; framsägning av inlärda stycken i bunden form, sagoberättande. Rättskrivning en gång i veckan omväxlande med skriftliga reproduktionsövningar och smärre uppsatser. Grammatik: det allmännaste av formläran samt vissa partier av sats- och interpunktionsläran, huvudsakligen efter Sundén; övningar i satslösning. A) ht. *Karlsson*, vt. *Forssner*. B) ht. *Borggård*, vt. *Engman*.

Tyska 6 t. Heumanns Tyska för nybörjare avslutad; Rodhe, Tysk läsebok st. 1—35; Kleine Schüler-Bibliothek I avslutad (kursivt). Formläran utförligare efter Hjorth, lämpliga delar av syntaxen i anslutning till texten. Läsebokens samt Bokelund-Rodhes Översättningsövningar till tyska; hör- och talövningar.
A) ht. *Karlsson*, vt. *Forssner*. B) *Gavelius.*

Historia 3 t. Fäderneslandets historia under tiden 1611—1718 jämte huvuddragen av Norges och Danmarks historia under samma tid. Allmänna historien: Gamla tidens historia. Historisk läsning. *Seth. Gavelius.*

Geografi 2 t. Europas fysiska och politiska geografi avslutad och repeterad. Geografisk läsning. *v. Ekensteen. Ahlberg.*

Matematik 5 t. Repetition av decimalbråk och allmänna bråk; reduktion av sorter; enkel regula de tri; de första grunderna av procent- och ränteräkning; lättare exempel på yt- och rymdberäkning. Inlärandet av de geometriska grundbegreppen genom praktiska övningar. Huvudräkning.
A) *v. Ekensteen*, B) ht. *Borggård*, vt. *Engman.*

Biologi 2 t. Växternas byggnad; någon övning i växtbestämning efter flora; sexualsystemet; insamling av 40 växter under sommaren; fåglar, kräldjur, groddjur och fiskar samt de första ordningarna inom kl. insekter. Dissektion av fisk; exkursioner. *v. Ekensteen.*

FJÄRDE KLASSEN.

Kristendom 2 t. Läsning av fjärde huvudstycket samt repetition av första och andra huvudstycket i tros- och sedeläran med anslutning till bibel och katekes. Israels historia efter Herner jämte valda stycken ur Gamla testamentet. Översikt av Gamla testamentets böcker. Kortfattad översikt av det kristna kyrkoåret. Psalmer: 50, 64, 68, 77, 106, 145, 149. *Ahlberg.*

Modersmålet 4 t. Läsning jämte muntliga reproduktionsövningar och kortare referat, ofta efter förberedelser i hemmet, av Svenskarna och deras hövdingar, Folkskolans

läsebok 3 och 4 samt Fänrik Ståls sägner. Framsägning av inlärda dikter. Välläsningens viktigaste grunder, notiser ur versläran. Satsanalys. Rättskrivnings- och interpunktionsövningar. Tolv uppsatser, varav fem på lärorummet. *Seth.*

Ämnen för uppsatserna:

1. Sagan om Småland (rep.). Huru jag haft det i sommar. 2. Potatisupptagningslovet. När vi samlade in kottar. 3. Vårt skolhus. 4. En rolig bok. En dag i köket. Min boksamling. Hur jag byggde min kanot. 5. Finska kriget 1808. Om Sydasiens växt- och djurliv. Hur jag helst vill ha det en gång. 6. Hur vårt folk tillgodoser sitt behov av bränsle. 7. Elia och Baalsdyrkan i Israels rike. Om uppfostran till riddare under medeltiden. Öknen Sahara. Mina julferier. 8. Hur jag använde fettisdagslovet. Om nyttan och glädjen av fåglarna. 9. De geografiska upptäckterna vid nya tidens början. Om klokhet hos djur. Olika sätt att färdas. Mina tidigaste barndomsminnen. 10. Sven Duva (efter Fänrik Ståls sägner). 11. När våren kommer. 12. . . . . .

Tyska 4 t. Rodhes läsebok t. o. m. st. 65. Formläran repeterad. Syntax: huvudsakligen kasus, infinitiv och konjunktiv i exempel ur texten. Tyska översättningsövningar efter Bokelund och Rodhe. Talövningar. Tolv skriftliga översättningar, varav sju på lärorummet. Några reproduktioner. *Seth.*

Engelska 5 t. Elfstrands elementarbok st. 1—40 Muntliga och skriftliga tillämpningar efter Metodiska övningar och Översättningsövningar i samma bok. Hör- och talövningar. *Perman.*

Historia 3 t. Fäderneslandets historia under tiden 1718 - 1809 jämte huvuddragen av Danmarks och Norges historia under samma tid. Allmänna historien: Medeltiden och tiden 1500—1648. Historisk läsning. *Seth.*

Geografi 2 t. Asiens och Afrikas fysiska och politiska geografi läst och repeterad. Geografisk läsning. *Seth.*

Matematik 5 t. Regula de tri samt procent och ränteberäkning. Enklare ekvationer av första graden med en obekant, problem. Räta linjer, vinklar, trianglar och parallellogrammer. *Envall.*

Biologi 1 t. Typer för Sveriges viktigaste växtfamiljer; växtbestämning; sexualsystemet; insamling av 40 växter under sommaren; ryggradslösa djur. Dissektion av kräfta; exkursioner. *v. Ekensteen.*

Fysik 2 1/2 t. Allmän fysik och värmelära jämte experiment; 1 timme varannan vecka frivilliga laborationer. *Envall.*

Försök vid laborationsövningar:

Bestämning av specifik vikt för fasta kroppar, vätskor, luft. Höjdmätning med barometer. Trycket i lungorna. Konstruktion av termometer. Bestämning av termometerns fixpunkter. Bestämning av olika metallers längdutvidgningskoefficient. Köldblandningar. Bestämning av paraffins smältpunkt. Bestämning av saltlösningars kokpunkter. Avdunstning. Destillation Isens smältvärme.

FEMTE KLASSEN A OCH B.

Kristendom 2 t. Läsning av femte huvudstycket samt repetition av fjärde och femte huvudstyckena i tros- och sedeläran i anslutning till bibel och katekes. Stave, Jesu liv och Nya testamentets böcker. Översikt av Nya testamentets skrifter. Följande psalmer utantill: 52, 55, 68, 86, 89, 105, 154, 423. *Ahlberg.*

Modersmålet 3 t. Läsning i förening med muntliga referat av Mjöbergs läsebok fr. o. m. Strindberg. Fritiofs saga fullständigt. Behövliga litteraturhistoriska notiser. Framsägning av inlärda dikter. Översikt av form- och satsläran efter Sundén samt i anslutning till Rebbe-Fischer. Rättskrivnings- och interpunktionsprov. Dispositionsövningar. Föredrag. 12 skriftliga uppsatser, varav 6 på lärorummet.
A) *Gavelius.* B) ht. *Karlsson*, vt. *Forssner.*

Ämnen för uppsatserna:

Klass 5 A. Höstterminen. Några iakttagelser vid uppfödande av fjärilslarver. Mitt feriearbete i botanik. Redogör för innehållet i en bok, som du läst i feriearbete. Berätta vad du vet om John Ericsson. En tiggare berättar sin historia. När jag hjälpte till vid skogssådden. Samfärdsmedlens utveckling under 1800-talet. Industriella anläggningar omkring Örnsköldsviks-fjärden. Kottplockningslovet. En dag under sommarferierna. Beskriv en ort, som du besökt i sommar. Hur vårt land tillgodoser sitt behov av bränsle under kristiden. Fåglarnas sätt att bygga bon. Vart jag helst skulle vilja göra en resa. Om jag hade en flygmaskin. Hur man tillverkar julgransprydnader. En tioöring berättar sina öden. Vad jag helst vill bli. *Vårterminen.* Olägenheter och fördelar av förlängda julferier. Beskriv något intressant, som du nyligen läst om i biologin. Napoleons tåg till Ryssland. Våra viktigaste köksväxter. En lantbrukares arbete under sommaren. Redogör för innehållet i någon berättelse ur Heidenstams Karolinerna. Fritiofs tre klenoder. Redogör för något kemiskt experiment. Vad vet du om lapparna? Telegrafen. Gustav Vasas äventyr i Dalarna. Redogör för någon berättelse av Viktoria Benediktsson. Våren nalkas. Hur man knypplar en spets. Småfåglarnas nytta och skada. Hunden i människans tjänst. Min motorbåt. Hem- eller skolskrivningar? En ordningsmans åligganden. Vad beundrar du mest hos Karl XII? Brev med förfrågan om var man helst bör slå sig ned i Örnsköldsviks skärgård. En rolig dag i skolan. Hur man fotograferar. Vårbestyr.

Klass 5 B. Höstterminen. En timmerstocks öden. Skolavslutningen vårterminen 1917. Hur bonden, mjölnaren och bagaren hjälptes åt att framställa en kaka bröd. Min senaste midsommar. Sommarens nöjen. Fredrika Bremer och hennes arbete för kvinnorna. Magnetismen. Vårt kottplockningslov. Hösttecken. Några av krigets verkningar på livet i vårt land. Våra vattendrags betydelse. Mina tidigaste skolminnen. Kaptenen på en undervattensbåt berättar. Sydamerikas lågländer. Vår Gustaf Adolfs-fest höstterminen 1917. Våra vanligaste husdjur och deras betydelse. *Vårterminen.* Vår tids samfärdsmedel. Gustav Vasas äventyr i Dalarna. Redogörelse för ett kemiskt (fysikaliskt) experiment. Något intressant, som jag nyligen läst i biologin. Det nordamerikanska frihetskriget. Några av våra viktigaste köksväxter. Fritiof tager arv efter sin fader. Min ståndpunkt i nykterhetsfrågan. En tiggares historia. Mina planer för det stundande påsklovet. Lapparna. Varför böra vi skydda våra småfåglar? Vad jag skulle göra, om jag vore rik. Redogörelse för innehållet i en läst bok. Våren. Fritiof hos Angantyr. Ett besök i en industriell anläggning. En bergbestigning. Våra belysningsmedel. Rovdjur bland däggdjuren. Mitt största intresse utanför skolan. En sommardag i skärgården.

Tyska 4 t. Rodhes läsebok 60 à 70 sidor. Formläran repeterad. Syntax: artikeln och kasusläran samt det viktigaste av konjunktiv- och infinitivläran. Tillämpningsövningar, hör- och talövningar. Muntlig översättning ur Bokelund-Rodhes översättningsövningar II. 12 skriftliga arbeten, varav 7 på lärorummet.
A) *Gavelius.* B) ht. *Karlsson,* vt. *Forssner.*

Engelska 5 t. Elfstrands elementarbok avslutad. Jespersen-Rodhes läsebok 47 sidor. Formläran efter Elfstrand, syntax i anslutning till texten och delvis efter Elfstrand. Muntliga och skriftliga tillämpningsövningar. Talövningar med ledning av texten. *Perman.*

Franska 2 t. Hultenberg, Premier livre, 1:sta delen. Behövliga delar av formläran efter Ling. ht. *Karlsson,* vt. *Forssner.*

Historia 3 t. Fäderneslandets historia från 1809 till närvarande tid jämte delar av de skandinaviska grannländernas historia under samma tid. Repetition av forntidens och medeltidens svenska historia Allmänna historien från år 1648 till närvarande tid. Läsning av Estlanders och Löws läseböcker.
Gavelius. Ahlberg.

Geografi 2 t. Amerikas och Australiens politiska och fysiska geografi läst och repeterad. Repetition av Skandinaviska halvön. Geografisk läsning. *Ahlberg. Seth.*

Matematik 4 t. Ekvationer av första graden jämte problem t. ex. rörande ränta, handelsrabatt och diskont; bolags- och blandningsuppgifter; uppgifter på likformig rö-

relse. Algebraiska reduktioner. Om parallellogrammer, cirkeln och regelbundna månghörningar; geometriska övningssatser; planimetriska räkneexempel. *v. Ekensteen. Envall.*

Biologi 2 t. Sveriges viktigaste växtfamiljer; de förnämsta utländska kulturväxterna; kryptogamer; växtbestämning; insamling av 40 växter under sommaren; repetition av djuren; dissektion av fåglar; exkursioner. *v. Ekensteen.*

Fysik 1 t. De enklaste magnetiska och elektriska företeelserna. *Envall.*

Kemi 2½ t. Det viktigaste av den oorganiska kemien. Jordytans beskaffenhet och dess förändringar. En geologisk exkursion. En timme varannan vecka frivilliga laborationer. *Envall.*

Försök till laborationsövningar:

Kristallisation; framställning av salter; elektrolys.

SJÄTTE KLASSEN.

Kristendom 2 t. Bilder ur kyrkans historia. Allmänna underrättelser ur religionshistorien. Bibelläsning: Apostlagärningarna. Psalmer: 53, 69, 75:1, 4, 20, 106, 118, 147, 149, 394:1, 2. *Ahlberg.*

Modersmålet 3 t. Mjöbergs läsebok avslutad. Svenska bilder av Snoilsky. Litteraturhistorisk översikt efter Mjöberg. Diktkonstens huvudarter. Verslärans grunddrag. Muntliga referat. Föredrag. Välläsnings-, interpunktions- och dispositionsövningar. Repetition av form- och satsläran. Övning i uppsättande av praktiska skrivelser. Tolv skriftliga uppsatser, varav 6 på lärorummet. *Gavelius.*

Ämnen för de skriftliga uppsatserna:

Höstterminen. I skolan: Kristidens bränsle och belysningsfråga i vårt land. Någon av Anna Maria Lenngrens satiriska dikter. Roten och dess uppgifter. Växternas spridningssätt. Revolutionen 1809. Vilka fördelar medföra floderna? Om vulkaner. Vad vill du helst bo, på landet eller i staden? I vilka avseenden kan Sverge kallas ett rikt land? I hemmet: Redogör för ett under sommaren utfört arbete. Mina tankar om feriearbetena. Mina förhoppningar om sommaren och hur de förverkligats. Några exempel på hur djuren inrätta sig för att överleva den skandinaviska vintern. Hur skydda sig däggdjuren mot sina fiender? Parasiter inom växtvärlden. Vilka svårigheter och faror har en upptäcktsresande att övervinna? *Vårterminen.* I skolan: Vad vet du om lapparna? Vilka av växternas delar kunna tjäna människorna till föda? Nordamerikanska inbördeskriget. Våra järnvägar. Några av Jesu underverk. Redogör i korta drag för Sverges deltagande i 30-åriga kriget. Nervsystemet. Det rinnande vattnets betydelse. Brev med ansökan om plats. I hemmet: Fördelar och olägenheter med förlängt julloy. Skolungdomens biografbesök. Skolskrivningar eller hemskrivningar? Tänderna och deras vård. Inledningsföredrag till diskussion (självvalt ämne). Timmeravverkning och träförädling. En skolskrivning. Brevsvar med anvisning på ett trevligt sommarnöje i Örnsköldsviks skärgård.

Tyska 3 t. Eine Nacht im Jägerhause und andre Geschichten, delvis kursivt. Några viktigare kapitel ur Tiselius, Deutsche Umgangssprache. Tillämpningsövningar, delvis i anslutning till Hjorth-Heumann. Tyska skrivövningar och brev. Läsning å lärorummet av tysk handstil. Muntlig reproduktion av text, uppläst av läraren (anekdoter och längre berättelser). Grammatiken repeterad med tillämpning. 12 skrivningar varav 6 på lärorummet. Talövningar. *Gavelius.*

Engelska 4 t. Jespersen-Rodhes läsebok omkring 75 sidor, något kursivt. Formläran repeterad; det viktigaste av syntaxen; talövningar och andra tillämpningsövningar. 15 skrivningar varav 6 på lärorummet. ht. *Karlsson,* vt. *Forssner.*

Franska 2 t. Hultenberg, Premier livre, 2:a delen. Det viktigaste av formläran enligt Lings språklära. ht. *Karlsson,* vt. *Forssner.*

Historia 4 t. Huvuddragen av Sveriges nuvarande statsförfattning och förvaltning efter Höjer. Fäderneslandets historia tiden 1521—1809 efter Grimberg och Höjer. Allmän historia, repetition av nyare tiden med särskild vikt lagd på tiden efter 1815. *Ahlberg.*

Geografi 2 t. Översikt av den allmänna geografien; de viktigaste kulturländernas, företrädesvis Sveriges, geografi repeterad. *Ahlberg.*

Matematik 5 t. Aritmetiska uppgifter, särskilt från affärslivet; ekvationssystem av första graden jämte problem; irrationella tal; kvadratrötter; bokföring. Repetition av föregående kurser i geometri; det viktigaste om likformig avbildning; geometriska övningssatser samt planimetriska och stereometriska räkneexempel; uppritning av diagram. *Envall.*

Biologi 2½ t. En del växtundersökningar; huvuddragen av läran om växternas livsföreteelser, inre byggnad och levnadsförhållanden; människokroppen och i sammanhang därmed det allmännaste av hälsoläran; de rusgivande ämnenas samt tobakens natur och verkningar; exkursioner; dissektioner och laborationer under såväl ordinarie som frivilliga lektioner; 1 timme frivilliga dissektioner och fysiska experiment varannan vecka. *v. Ekensteen.*

Fysik 2 t. Mekanik och utvidning av föregående kurs i värmelära; de enklaste ljus- och ljudfenomenen; det allmännaste om solsystemet och himlakropparna i övrigt. *Envall.*

Kemi 1 t. Repetition av föregående kurs; några av den organiska kemiens viktigaste ämnesgrupper; torrdestillation och förbränning; om åkerjorden och dess gödsling. *Envall.*

9. Välskrivning.

Klass 1, 2 t. Bokstavsbildningar, grupperingar och sammanbindningar. Skrivkurs I—II.
Klass 2, 2 t. Stor stil och mindre stil. Skrivkurs III, IV, V.
Klass 3 A, 1 t. Mindre stil. Skrivkurs IV, V, VI, VII.
Klass 3 B, 1 t. lika med klass 3 A.

---

10. Teckning.

Klass 1, 1 t. Frihandsteckning: teckning efter lärarens förteckning på svarta tavlan samt efter enkla fristående modeller i projektion; färgläggning med färgkritor och akvarellfärger; minnesteckning.

Klass 2, 1 t. Teckning efter enkla industriella föremål i projektion, färgläggning med akvarellfärger; minnesteckning.

Klass 3 A, 2 t. Teckning efter industriella föremål med svårare uppställningar, vaser, frukter, fåglar, pressade växter m. m. Färgläggning med akvarellfärger. Någon övning med mönsterkomposition.

Klass 3 B, 2 t. lika med klass 3 A.

Klass 4, 2 t. Perspektivisk teckning och skuggning efter klots. Perspektivisk teckning och färgläggning efter konstindustriella föremål, stiliseringsövningar, mönsterkompositioner. Linearritning: förberedande övningar i ritinstrumentens användning, plana geometriska konstruktioner.

Klass 5 A, 2 t. Perspektivisk teckning efter konstindustriella föremål, stiliseringsövningar, mönsterkompositioner. Linearritning: fortsättning av föregående kurs. Projektionsläran, linjers och ytors verkliga form och storlek, vinkeluppgifter, ytors utbredning m. m.

Klass 5 B, 2 t. lika med klass 5 A.

Klass 6, 2 t. Perspektivisk teckning med pastellkritor. Linearritning: fortsättning av föregående kurs, kroppars skärningar och utbredningar, skruvlinjer, runda kroppars skärningar med varandra, krokiteckning. Skuggläran.

FRIVILLIG TECKNING.

2 t. Övningar för de olika klasserna i likhet med de obligatoriska timmarna. Antalet deltagare i de frivilliga övningstimmarna har under vårterminen varit 20.

Elisabeth Degerman.

11. Sång och instrumentalmusik.

Lärjungarna ha varit indelade i tre sångavdelningar, bestående av klasserna 1—2, 3—4 och 5—6. Klasserna 1 och 2 ha haft 2 timmar gemensam undervisning, klasserna 3—4 och 5—6 en timmes undervisning var för sig samt en timme gemensamt, då unison sång och körsång ha övats.

Undervisningen i klasserna 1—2 har omfattat läran om tonbildning med därtill lämpliga övningar samt tonträffningar efter formelmetoden. De musikaliska tecknen, såsom notsystem, klav, notnamn, skala, tonsteg, kromatiska tecken och de vanligaste taktarterna samt någon övning i att skriva skalor. I denna avdelning har övats enstämmig sång och koralsång.

I klasserna 3—4 har övats tonträffning i olika tonarter efter formelmetoden och som lärobok har använts Anna Bergströms Sångkurs för skolan. Skrivning av alla dur- och mollskalor samt repetition av de till musikaliskt bruk hörande tecknen.

I klasserna 5—6 har fortsatt tonträffning övats efter samma grunder som uti klasserna 3—4. Till de teoretiska övningarna ha lagts de första grunderna i ackordläran.

I klasserna 3—6 har företrädesvis övats unison sång, två- och trestämmig körsång samt koralsång.

Instrumentalmusik har under läsåret övats 4 timmar i veckan. 10 lärjungar hava erhållit undervisning, av vilka 7 i piano-, 2 i orgel- och 1 i violinspelning.

Emil Ånberg.

---

12. Gymnastik, lek och idrott.

Gymnastik.

I övningarna deltogo höstterminen 169 och vårterminen 157 lärjungar, båda terminerna fördelade på tre avdelningar.

Övningarna ha under höstterminen fortgått från den 27 augusti till den 19 december, vårterminen började övningarna den 16 januari och komma att sluta den 5 juni. Under hela läsåret har varje avdelning övats 4 timmar i veckan

Svagrote har icke funnits.

Övningarna synas hava inverkat gott på såväl lärjungarnas kroppsutveckling som allmänna hälsotillstånd.

Lek och idrott.

Lek och idrott hava övats — utomhus under den blidare årstiden och i gymnastiksalen under vintermånaderna — på åt gymnastikövningar anslagen tid. Lekvarv har ingått i de flesta dagövningarna.

Under tiden 11 februari—4 mars har i stället för gymnastikövningar anordnats ut-

flykter på skidor eller sparkstötting, backlöpning samt kälk- och skridskoåkning. Torrsimning har ingått i dagövningarna för II avdelningen.

Å lekplanen finnes både skidbacke och fotbollsplan, vilka flitigt användas under såväl raster som på fritid.

Skridskobana har varit anordnad.

Tillfälle till deltagande i övnings- och tävlingsskjutning med eldhandvapen har avgiftsfritt beretts lärjungarna å Örnsköldsviks skytteförenings skjutbana.

C. L. Cederwall.

---

13. **Slöjd och kvinnligt handarbete.**

Undervisningen i *slöjd* har omfattat huvudsakligen träslöjd och har under höstterminen meddelats på 2 och under vårterminen på 3 avdelningar med 2 timmar i veckan för varje avdelning. Höstterminen deltogo 27 och innevarande termin deltaga 34 elever. I metodiskt hänseende har Nääs' modellserie huvudsakligen följts. Mera försigkomna elever ha förfärdigat skidor, bokhyllor, piedestaler och lavoarer. 4 elever ha undervisats i bokbinderi. Några elever ha bevistat 2 lektioner i veckan.

Av statsmedel uppbäres ett anslag av 375 kr. och av kommunen 200 kr. Eleverna erlägga ej avgift. Kostnaden för lokal med ljus och bränsle, förbrukningsmateriel m. m. belöper sig för läsåret till kr. 303: 85. Slöjdläraren åtnjuter ett arvode av 310 kr.

Kvinnligt handarbete.

Klass 1. (ht. 22, vt. 21 flickor.) Rätstickning med två stickor: kaffelapp. Rät- och avigstickning: dockfilt eller dammhandduk. Sömnad: övningar i tillklippning, tråckling, efterstyng, fållning och kaststyng: lakan och örngott till dockbädd eller dockklädning. Små dukar i korssöm.

Klass 2. (16 flickor.) Stickning med 5 stickor: vantar med namn, årtal och bårder eller aviga och räta. En del vidstickningar av strumpor. Sömnad: blus. Dukar i korssöm.

Klass 3. (ht. 1 avd. 9, 2 avd. 12; vt. 1 avd. 9, 2 avd. 11 flickor.) Måttagning, mönsterritning, tillklippning; sömnad av linne eller kalsonger med hålsöm delvis för hand och märkta. Fållning och märkning av handdukar och näsdukar. En del knyppling. Brickdukar sydda med stjälk-, platt- och languettstyng.

Klass 4. (10 flickor.) Lappning: övningslapp Tillämpning på trasiga plagg. Isättning av handdukar. Märkning av handdukar och näsdukar. Knapphålslapp. Strumpstoppning. Knyppling.

Klass 5 A och B. (ht. 19 och vt. 17 flickor.) Stoppning: vanlig strumpstopp samt maskstopp. Övningslapp med stoppar i lärft-, fyrskaft-, dräll-, atlas-, kypert. Tilllämpning. Linnesömnad: linnen samt foderliv sydda i vitbroderi. Liten babyskjorta eller kamkofta. Knyppling. En del julklappsarbeten.

Klass 6. (ht. 7, vt. 5 flickor.) Julklappsarbeten, såsom kudde, serveringsduk, bufféduk i delsbosöm, skrivbordsduk i plattsöm, spetssömskrage. Knyppling: spetsar till krage, örngott. Sömnad av foderliv samt blus.

Elma Hedberg.

---

14. Av föregående sommars frivilliga självstudier hava uppgifterna i biologi omfattats med stort intresse av ett flertal lärjungar, likaså läsning av svensk litteratur.

Förslag till feriearbeten under stundande sommar lämnas i tillägg till årsredogörelsen.

---

15. Konfirmationsundervisning meddelades under sommarferierna 1917 av kyrkoherde P. Palmquist åt 16 lärjungar.

B. Lärarna.

16. Tjänsteåligganden under höstterminen.

Rektor *O. A. Perman*, F. K.: kristendom i 1 (3 t.); engelska i 4 (5 t.) och i 5 kl. A och B (10 t.) = 18 t. Morgonbön varannan vecka.

Adjunkt *G. A. Ahlberg*, F. och S. M. K.: kristendom i 3 A och 3 B (6 t.), i 4 (2 t.), i 5 A och B (4 t.) och i 6 (2 t.), historia i 5 B (3 t.) och 6 (4 t.), geografi i 3 B (2 t.), 5 A (2 t.) och 6 (2 t.) = 27 t. Morgonbön varannan vecka. Klassföreståndare i 3 B.

Adjunkt *E. G. Envall*, F. K.: matematik i 4 (5 t.), i 5 B (4 t.) och i 6 (5 t.), fysik i 4 (2 t.), i 5 A och B (2 t.) och i 6 (2 t.), kemi i 5 A och B (4 t.) och i 6 (1 t.) = 27 t. Laborationsövningar i fysik i 4 (1 t.), i kemi i 6 (1 t.). Klassföreståndare i 6.

Adjunkt *P. N. Gavelius*, F. M.: modersmålet i 5 A (3 t.) och i 6 (3 t.), tyska i 3 B (6 t.), 5 A (4 t.) och i 6 (3 t.), historia i 3 B (3 t.) och i 5 A (3 t.) = 25 t. Rättat skriftliga arbeten i modersmålet och tyska i 5 A och 6. Klassföreståndare i 5 A.

Första lärarinnan *Elisabet Seth*, h. s.: modersmålet (4 t.) och tyska (4 t.) i 4, historia i 1 (2 t.), i 3 A (3 t.) och i 4 (3 t.), geografi i 1 (2 t.), i 4 (2 t.) och i 5 B (2 t.) = 22 t. Rättat skriftliga arbeten i modersmålet och tyska i 4. Klassföreståndare i 4.

Ämneslärarinnan *Agda Frigell*, p. l. s.: kristendom (3 t.), modersmålet (5 t.), tyska (6 t.) och historia (3 t.) i 2, matematik i 1 (4 t.), biologi i 1 (2 t.) och i 2 (2 t.) = 25 t. Klassföreståndare i 2.

Ämneslärarinnan *Elsa von Ekensteen*, p. h. s.: geografi i 2 (2 t.), i 3 A (2 t.), matematik i 3 A (5 t.), i 5 A (4 t.), biologi i 3 A och B (4 t.), i 4 (1 t.), 5 A och B (4 t.) och i 6 (2 t.) = 24 t. Frivilliga laborationer i biologi i 6 1 t. varannan vecka under höstterminen. Granskat herbarier. Klassföreståndare i 3 A.

Extralärare *Bertil Borggård*, F. M.: modersmålet i 1 (5 t.) och i 3 B (6 t.), tyska i 1 (6 t.), matematik i 2 (5 t.) och 3 B (5 t.) = 27 t. Klassföreståndare i 1.

Extralärare *J. A. Karlsson*, F. M.: modersmålet (6 t.) och tyska (6 t.) i 3 A, modersmålet (3 t.) och tyska (4 t.) i 5 B, engelska (4 t.) i 6, franska (4 t.) i 5 och 6 = 27 t. Rättat skriftiga uppsatser i modersmålet och tyska i 5 B, i engelska i 6. Klassföreståndare 5 B.

Teckningslärarinnan *Elisabeth Degerman:* teckning 14 t., välskrivning 6 t. = 20 t.

Gymnastikläraren, fanjunkare *C. L. Cederwall:* gymnastik 12 t.

Musikläraren, direktör *Emil Ånberg:* musikens teori och sång 5 t., instrumentalmusik 4 t. = 9 t.

Lärarinnan i kvinnligt handarbete *Elma Hedberg:* 14 t.

F. skolläraren *N. J. Boman:* träslöjd 4 t.

Skolans läkare, lasarettsläkaren *Erik Lind* har haft mottagning i skolan varje onsdag kl. 9,40—10,40 f. m.

Under *vårterminen* tjänstgjorde som extra lärare fil. mag. Gustav Engman, pr. och fil. doktor Thorvald Forssner, pr. i stället för fil. mag. B. Borggård och fil. mag. J. Karlsson och ökades slöjdundervisningen till 6 t.

17. **Tjänstledighet.**

Gymnastikläraren C. L. Cederwall för militär kommendering $^{11}/_{2}$ 18—$^{2}/_{3}$ 18.

18. **Vikarier och extralärare.**

Vikarie: adj. N. Gavelius för gymnastikläraren C. L. Cederwall $^{11}/_{2}$—^{2} ₅ 18. Extralärare: under höstterminen fil. mag. B. Borggård och fil. mag. J. A. Karlsson, under vårterminen: fil. mag. G. Engman och fil. doktor Th. Forssner.

19. Ingen förändring inom den ordinarie lärarepersonalen har ägt rum, sedan förra årsberättelsen utgavs.

20. Ingen ordinarie lärareplats var ledig 1 maj detta år.

C. Lärjungarna.

22. **Lärjungarnas antal.**

Höst-terminen					Vår-terminen				
Klasser och avdeln.	Närvarande lärjungar			Frånvarande lärjungar	Klasser och avdeln.	Närvarande lärjungar			Frånvarande lärjungar
	Gossar	Flickor	Summa närv. lärj.			Gossar	Flickor	Summa närv. lärj.	
1	16	22	38		1	16	20	36	2 fl.
2	20	16	36		2	20	16	36	
3 a	11	10	21		3 a	11	10	21	
3 b	8	13	21	1 fl.	3 b	8	13	21	1 fl.
4	12	10	22		4	12	10	22	
5 a	9	11	20		5 a	9	11	20	
5 b	10	9	19		5 b	10	8	18	
6	6	7	13		6	6	7	13	
Summa	92	98	190	1 fl.	Summa	92	95	187	3 fl.

23. **Inskrivna vid läroverket kalenderåret 1917.**

Från folkskola	i 1 kl. 12 g. och 15 fl.,	= 12 g. 15 fl.
„ „ och förber. kurs	„ 1 g. „ 3 fl., i 2 kl. 2 g., 4 fl.	= 3 g. 7 fl.
„ annat allmänt läroverk	i 4 kl. 2 g.*, i 5 kl. 1 g.**, i 6 kl. 1 fl.**	= 3 g. 1 fl.
„ enskilt läroverk	i 3 kl. 1 fl., i 6 kl. 1 g.	= 1 g. 1 fl.
„ enskild undervisning	„ 1 g., 1 fl.	= 1 g. 1 fl.
		Summa 20 g. 25 fl.

*) Från kl. 3. **) Från kl. 5.

Anm. 1 gosse, som slutade skolan i kl. 5 vårt. 16, återkom i kl. 6 ht. 17.

27 a. Antal i teckning, musik och gymnastik deltagande lärjungar höstterminen 1917.

Klasser	Antal närvarande lärjungar	Teckning			Musik		Gymnastik
		Antal lärjungar som deltagit i			Lärjungar som undervisats i		Antal lärjungar som deltagit i gymnastik
		obligatorisk	frivillig o. därjämte obligatorisk	endast frivillig	musikens teori och sång	instrumentalmusik	
1	16 g. 22 fl.	16 g. 22 fl.	2 g. 8 fl.		16 g. 22 fl.	2 g.	16 g. 19 fl.
2	20 „ 16 „	20 „ 26 „	3 „ —		17 „ 16 „	1 fl.	19 „ 15 „
3	19 „ 23 „	19 „ 28 „	— —		10 „ 21 „	1 „	14 „ 19 „
4	12 „ 10 „	12 „ 10 „	2 „ —		3 „ 7 „		9 „ 10 „
5	19 „ 20 „	9 „ 7 „	— 1 fl.		— „ 12 „	2 „ 5 „	17 „ 17 „
6	6 „ 7 „	6 „ — „	1 „		— „ 3 „		4 „ 5 „
Summa	92 „ 98 „	82 „ 83 „	8 „ 9 „		46 „ 81 „	4 „ 7 „	84 „ 85 „

Från undervisningen i teckning har följande antal lärjungar, som åtnjutit friv. undervisning i franska, varit befriade:

i kl. 5 ... . 10 g. 13 fl.
i kl. 6 .... — 7 fl.

27 b. Antal i frivillig undervisning i läsämnen deltagande lärjungar.

Klasser	Höstterminen 1917				Vårterminen 1918			
	Frivillig franska	Friv. laborationsövningar i			Frivillig franska	Friv. laborationsövningar i		
		fysik	kemi	biologi		fysik	kemi	biologi
4		10 g.				10 g.		
5	16g. 17fl.		16g. 9 fl.		12g. 16fl.		16 g.	
6				6 g. 7 fl.				
Summa	16 g. 17fl.	10 g.	16 g. 9 fl.	6 g. 7 fl.	12 g. 16 fl.	10 g.	16 g.	

Anm. Under läsåret har 1 flicka i kl. 5 varit frikallad från undervisningen i geometri.
Från undervisningen i handarbete ha under hela läsåret 1 flicka i kl. 5 och 2 i kl. 3 och under vårterminen 2 flickor i kl. 6 varit befriade.

29. Tid för hemarbetet.

	Kl. 1				Kl. 2				Kl. 3				Kl. 4				Kl. 5				Kl. 6			
	G.		Fl.		G.		Fl.		G.		Fl.		G.		Fl.		G.		Fl.		G.		Fl.	
	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.	t.	m.
Antal ämnen med hemläxor till måndag	—		—		—		—		1				1				2				2			
Övriga dagar	3				3				3				3 à 4				3 à 4				3 à 4			
Överläsningstid pr vecka	6	25	6	34	9	30	9	15	8		10	15	10		10	30	11	20	11	20	14	30	23	
Tid för utarbetandet i hemmet av ett skriftligt arbete i modersmålet													3	20	4	30	3	50	4	15	4	15	5	25
tyska													4		4	10	3	30	3	45	3		5	
engelska																					2	40	~	25

33. Lärjungar, som avgått efter godkänd realskolexamen vårtermin 1917:

Byström, J. Birger	till	Umeå h. allm. läroverk.
Lindgren, Erik G.	,,	teknisk skola.
Löfqvist, N. J. Hilding	,,	handelsskola.
Andersson, Klara L.	,,	hemmet.
Gidlund, Göta	,,	,,
Holmström, N. Isidora (Doris)	,,	Uppsala privatgymnasium.
Johansson, Lilly G.	,,	telegrafverket.
Markström, Birgit	,,	högre flickskola.

35. Lärjungar, som avgått utan att hava avlagt realskolexamen:

a) under vårterminen och därpå följande mellantermin:

Från kl. 5.	Backlund, N. Emil	till	Sundvalls h. allm. läroverk.
,, ,, ,,	Björne, Sigurd H.	,,	sågverk.
,, ,, ,,	Lindahl, Jonas O.	,,	Umeå h. allm. läroverk.
,, ,, ,,	Lindblom, G. Henrik	,,	,, ,, ,, ,,
,, ,, ,,	Näslund, Oskar K.	,,	,, ,, ,, ,,
,, ,, ,,	Skotte, Harald T.	,,	,, ,, ,, ,,
,, ,, ,,	Tjernström, Knut E.	,,	,, ,, ,, ,,
,, ,, ,,	Gradin, Ester M.	,,	högre flickskola.
,, ,, ,,	Schmidt, Brita H.	,,	,, ,,
,, ,, ,,	Swanson, Dora S.	,,	hemmet.
,, ,, 4.	Lindgren, Assar	,,	handel.
,, ,, ,,	Nordin, E. Vidar	,,	Örebro h. allm. läroverk.
,, ,, 3.	Arnström, E. O. Harry	,,	h. allm. läroverk.

Från kl. 3. Bellander, K. Johan (John) ..... till handel.
„ „ „ Nyström, Fritz E. ..... „ „
„ „ „ Öman, Hans F. A. ..... „ tekniskt yrke.
„ „ 2. Swanson, O. Gösta ..... „ annat läroverk,
„ „ „ Niemann, Gerda M. ..... „ enskild undervisning.
„ „ „ Schmidt, Gerda A. ..... „ högre ilickskola.
„ „ 1. Bredenberg, Ingrid B. ..... „ enskild undervisning.
„ „ „ Niemann, Ingrid ..... „ „ „

b) under höstterminen och därpå följande mellantermin:

Från kl. 5. Lysell, Ingrid H. ..... till hemmet.
„ „ 4. Lindström, Karl K. ..... „ enskilda studier.

---

36. Under sistförflutna kalenderår hava till lärjungarna utdelats såsom
stipendier ..... Kr. 159: —
premier och understöd ..... „ 244: 35
Summa Kronor 403: 35

---

37. **Terminsavgifter.**

Avgifter till läroverkets kassor:	Höstterminen 1917	Vårterminen 1918
Antalet lärjungar befriade från avgift till:		
biblioteks- och materielkassan (enbart)	— —	— —
byggnadsfonden (enbart)	65	63
båda ovannämnda kassor	24	27
antalet lärjungar som icke befriats från någondera avgiften	101	97
Summa närvarande lärjungar	190	187
Avgifter till kommunen:		
hel avgift har erlagts av	98	95
halv „ „ „ „	53	48
ingen „ „ „ „	39	44
Summa närvarande lärjungar	190	187
Avgiften har utgått med följande belopp:		
till ljus- och vedkassan	13	15
„ biblioteks- och materielkassan	5	5
„ byggnadsfonden	5	5
„ kommunen: hel avgift	20	20

D. Ur skollivet

38. Gustaf Adolfs-dagen firades med en enkel högtidlighet kl. 1,30, varvid förekom uppläsning och sång av skolans lärjungar.

Bland skolungdomen finnas följande föreningar: "Sveriges väl", "Gryning", en scout- och en idrottsförening.

"Sveriges väl", en förening av flickor i de högre klasserna, arbetar för Röda korsets räkning. Av brist på materialier har dock ej något vidare arbete under året kunnat utföras. "Gryning", lokalavdelning av S. S. U. H., har under året varit särdeles verksam. 21 i allmänhet talrikt besökta möten hava hållits. Föredrag hava hållits av redaktör Österström från Härnösand och kandidat Hallström från Hampnäs. Medlemmarnas antal är 43. Gossarnas intresse för idrott ledde under vårterminen till bildande av en idrottsförening, som räknar 34 medlemmar.

I skolträdgården har arbetet drivits med stort intresse. 18 lärjungar hava haft var sitt land att sköta.

E. Boksamlingar och undervisningsmateriel.

39. *Läroverkets bibliotek*, vari även ingår referensbiblioteket. Vid läsårets början c. 1,270 verk och 1,600 band. Under året hava tillkommit genom gåvor 15 och genom köp 25 verk.

Lärjungebiblioteket räknade vid årets början omkring 560 verk. Ett 30-tal har under året tillkommit. Boklånens antal uppgår till 2,018, fördelade på 160 låntagare. Biblioteket, som varit öppet två gånger i veckan, har förestått av adj. Gavelius.

Bland verk, som under året tillkommit, må nämnas: genom gåvor från myndigheter och föreningar: Sv. författningssamling, K. Överstyrelsens berättelse 1916 - 17, Samlingar utgivna av Sv. fornskriftssällskapet h. 132, L. Baltzer, Hällristningar från Bohuslän 4, 5, 6 h. II, Paul Rosenius, Sveriges fåglar och fågelbon 9, 10, 11 h., Turistföreningens årsskrift 5 ex., Våra insekter som sjukdomsspridare, Språk och stil, Ny tidning för idrott, Nordiskt Idrottsliv, Tidskrift för gymnastik; från förläggare och författare åtskilliga läro- och läseböcker; av Borgmästaren G. Åkerblom: B. E. Hildebrand, Antiqvarisk tidskrift för Sverige, 2 delen, Sam Clason och Carl av Petersens, För hundra år sedan, skildringar och brev från revolutionsåren 1809—1810. Genom köp: Sv. akademiens ordbok, forts., Nordisk familjebok, forts., Sv vitterhetssamfundets skrifter, E. Wrangel, Konststilarna.

Undervisningsmaterielen har tillökats med några planschverk, en del föremål för teckningsundervisningen och en symaskin. Såsom gåvor hava influtit: av intendenten O. Nylander en sjöstjärna, av Jägmästare G. T. Wretlind några försteningar, av Ingrid Carlsson ett isbjörnskranium, av Hakon Öhrström två kranier, av Bertil Lindahl ett strutsägg, av Gösta Nilsson ett par kohorn.

F. Läroverksbyggnader och inredningsmateriel.

40. Endast några smärre reparationer hava utförts å läroverksbyggnaden. Inredningsmaterielen har tillökats med ett planschställ m. m.

G. Ekonomiska förhållanden

41. Nedannämnda till läroverket hörande kassors ställning kalenderåret 1917.

Kassans rubrik	Debet				Kredit			
	Behållning vid årets början	Summa inkomster	Skuld vid årets slut	Summa	Skuld vid årets början	Summa utgifter	Behållning vid årets slut	Summa
Byggnadsfonden	10,630 74	1,593 40		12,224 14		100 22	12,123 92	12,224 14
Ljus- och vedkassan	1,120 75	4,898 26		6,019 01		5,123 44	895 57	6,019 01
Bibl.- o. materielkassan	920 65	1,771 16		2,691 81	20 18	1,373 54	1,298 09	2,691 81
Premie- o. fattigkassan	228 08	157 98		386 06		306 85	79 21	386 06
Summa	12,900 22	8,420 80		21,321 02	20 18	6,904 05	14,396 79	21,321 02

Då det blev ifrågasatt att framflytta vårterminen med en eller ett par veckor, inlämnades till samskolans styrelse genom Grosshandlaren Carl Kusoffsky en av 24 målsmän till lärjungar vid skolan undertecknad förbindelse, så lydande. "Härmed förbinda vi oss att betala den merkostnad för värme och ljus intill 300 kr., som kan uppstå därigenom att vårterminen börjar i lämplig tid i januari för att avslutas den 8 juni 1918." De insamlade medlen, 305 kr., hava sedermera med givarnas tillåtelse överlämnats till Premie- och fattigkassan, som därigenom fått ett särdeles välbehövligt tillskott, för vilket jag ber att få framföra skolans synnerliga tacksamhet.

42. Summariska uppgifter över belopp, som 1917 utgått för underhåll och tillökning av:

läroverksbiblioteket	kr.	256: 60
lärjungebiblioteket	„	103: 65
den övriga undervisningsmaterielen	„	292: 56
inredningsmaterielen	„	147: 30

H. Examina och terminsavslutning m. m.

43. Muntlig prövning i realskoleexamen förrättades den 1 juni 1917 inför samskolans styrelse och av stadsfullmäktige utsedda vittnen, lasarettsläkaren doktor Erik Lind, veterinären P. Dillner och häradshövding A. Hult. 8 lärjungar blevo därvid godkända (se mom. 33).

Till undergående av realskoleexamen innevarande vårtermin hava anmält sig 13 egna lärjungar och 4 privatister. 12 av de förra och 2 av de senare hava godkänts i de skriftliga prövningarna. Den muntliga prövningen är utsatt att taga sin början den 31 maj.

Godkänd realskoleexamen avlades under höstterminen av privatisten K. Birger Bodén.

44. Årsavslutningen kommer att försiggå lördagen den 8 juni med förhör i läsämnena kl. 10—12,30, varefter flyttningar, premier och stipendier kungöras samt ungdomen hemförlovas. Fredagen den 7 juni anställes uppvisning i sång och musik kl. 1 och i gymnastik kl. 5 e. m.

45. Till övervarande av förestående årsavslutning får jag vördsamt inbjuda ledamöterna i skolans styrelse, föräldrar, målsmän och övriga intresserade.

46. Nästkommande hösttermin börjar lördagen den 24 augusti med allmänt upprop kl. 2 e. m., då alla lärjungar böra vara tillstädes.

Inträdessökande skola anmäla sig hos rektor senast onsdagen den 21 augusti kl. 11 f. m. och därvid medhava de betyg, som omnämnas i Bil. B. Flyttningssökande till högre klass skola infinna sig samma dag kl. 12 m.

Lärarna torde infinna sig torsdagen den 22 aug. kl. 10,15 f. m.

Höstterminen kommer att avslutas den 20 december och vårterminen 1919 är utsatt att börja den 16 januari och sluta den 11 juni.

Örnsköldsvik i maj 1918.

O. A. PERMAN.

Bil. A. **Förslag till frivilliga feriearbeten.**

TILL KLASS 5.

Modersmålet: Rydberg, Vapensmeden (1 kr.); Heidenstam, Karolinerna (1: 50 pr del); Lagerlöf, Drottningar i Kungahälla (0: 50), Topelius, Fältskärns berättelser.

Tyska: Kleine Schülerbibliothek V (1: 85).

Historia: Estlander, Allm. historien i berättelser: Medeltiden (3: 75); Grimberg, Svenska folkets underbara öden (25 öre pr h.); En resa genom Sverige år 1586 (Heimdals folkskrifter. (Pris 35 öre), Nathorst, Polarforskningar. (0: 25).

Geografi: Fagerlund och Falk, Geografisk läsning, del I (3: 65); Sven Hedin, Från pol till pol (2: 75); Holländare och engelsmän i Sydafrika (Heimdals folkskrifter. Pris 35 öre); Nathorst, Polarforskningar (0:25).

Biologi: Insamla frukter och frön med olika spridningsanordningar! Sileshår-Drosera rotundifolia odlas på vitmossa under ett glas. Lägg några små ost- eller köttstycken på något av de friska bladen och iakttag efter några timmar eller ett par dygn resultatatet!

TILL KLASS 6.

Modersmålet: Rydberg, Vapensmeden; Strindberg, Svenska öden och äventyr, Blomstermålningar och djurstycken; Lagerlöf, En herrgårdssägen; Heidenstam, Heliga Birgittas pilgrimsfärd. Skriv innehållsredogörelser för lästa arbeten! Ett antal uppsatser ur någon läsebok, med särskilt aktgivande på dispositioner, exempelvis Läsebok för folkskolan, avd. 2 parallellupplagan (1: 75) st. 83, 84, 87, 89, 93, 94, 96, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 113, 121, 122, 124, 133, 153, 163, 165, 170, 175, 177, 179, 183, 185, 192.

Tyska: Morén, Unterhaltungsbibliotek I (med ordlista 75 öre); Pederzani-Weber, Auf rauhen Pfaden (1: 60); Berthold, Lustige Gymnasialgeschichten (1: 25).

Engelska: Hall, Days before History; Ewing, A great Emergency.

Historia: Estlander, Läsebok i Nya tidens historia; Grimberg, Svenska folkets underbara öden.

Geografi: Carlson-Fagerlund, 2:a kursen; Sven Hedin, Från pol till pol; Fagerlund-Falk, Geografisk läsebok.

Biologi: Insamla frukter och frön med olika spridningsanordningar! Nordvall, Om växternas näring (Heimdals folkskrifter nr 54—55).

Bil. B. **För inträde i läroverkets första klass fordras:**

a) förmåga att tydligt och säkert läsa innantill och att med egna ord redogöra för innehållet av en uppläst enkel berättelse;

b) någon färdighet i välskrivning;

c) någon färdighet i rättskrivning;

d) kännedom om viktigare berättelser ur gamla och nya testamentets bibliska historia; några psalmverser

e) färdighet i användande av de fyra räknesätten med hela tal, högst fyrsiffriga, dock att icke må fordras användning av mer än tvåsiffriga multiplikatorer och divisorer; någon kännedom om sorter och någon övning i huvudräkning;

f) kännedom om Skandinaviska halvöns gränser, om det allmännaste av dess höjdförhållanden och om Sveriges huvuddelar; närmare kännedom antingen om Götaland eller om Svealand och Norrland; förmåga att på kartan utvisa det genomgångna.

Rörande inträdessökandes *ålder* är stadgat: 1. Ej må i allmänt läroverk som lärjunge intagas under höstterminen annan än den, som, då inträde sökes, redan uppnått eller före kalenderårets utgång uppnår nio års ålder, ej heller under vårterminen annan än den, som före utgången av närmast föregående kalenderår, uppnått nämnda ålder. 2. Ej må någon, som före det kalenderår, då inträde sökes, fyllt 12 år, intagas i första klassen, och iakttages beträffande intagning i övriga klasser, att den med ledning av detta stadgande för varje klass beräknade åldern ej må vara överskriden. Undantag från denna senare bestämmelse kan dock beviljas.

Inträdessökande skall förete dels *intyg av vederbörande prästerskap*, innehållande uppgift om föräldrar, födelseort, ålder och, där så ske kan, uppförande samt anteckning därom att han haft naturliga eller vaccinkoppor, dels ock *intyg av läkare*, att han icke lider av sjukdom eller lyte, som gör honom olämplig för skolarbete eller kan menligt inverka på medlärjungar. Skolans läkare är skyldig att på anmodan av rektor kostnadsfritt besiktiga obemedlade inträdessökande

Inskrivningsavgift till ett belopp av 10 kr. erlägges av varje intagen lärjunge. Frikallad härifrån vare, efter rektors beprövande, inträdessökande, som styrker sig vara obemedlad, ävensom lärjunge, som förut varit vid annat allmänt läroverk inskriven.

Terminsavgifterna, som gå dels till skolans kassor, dels till kommunen, växla i storlek efter förmögenhetsförhållandena. Billigaste avgiften är f. n. 15 kr och högsta 45 kr. En del av avgifterna betalas 6—8 veckor och den andra delen 8—12 veckor efter terminens början. Då befrielse från eller nedsättning i terminsavgifterna önskas, skall målsman eller lärjunge själv *inom två veckor efter terminens början* till rektor ingiva skriftlig ansökan, åtföljd av intyg från vederbörande prästerskap eller annan myndighet med uppgift angående föräldrarnas eller, om lärjunge har egna medel, hans ekonomiska ställning, angående barnens antal inom familjen samt innehållande myndighetens yttrande, huruvida lärjungen med hänsyn till nyssnämnda förhållanden, ävensom andra omständigheter, såsom levnadskostnader på platsen och bostad i eller utom läroverksstaden, må anses obemedlad eller mindre bemedlad. Vill sökande åberopa andra handlingar, skola jämväl dessa bifogas ansökningen.

Bil. C. **Praktisk fortsättningskurs för kvinnlig ungdom.**

Enligt K. brev av den 3 aug. 1917 upprättades höstterminen 1917 vid samskolan en praktisk fortsättningskurs för flickor, avsedd att bibringa dem ökade kunskaper och färdigheter i ämnen, som vore av särskild vikt för kvinnliga lärjungar och som i en samskola ej kunde bliva tillräckligt väl tillgodosedda.

Kursen omfattar följande ämnen:

huslig ekonomi, praktisk undervisning 2 dagar med 5 t. om dagen, teoretisk undervisning 2 veckotimmar; *sömnad* och *vävnad* 8 veckotimmar; *hälsolära* och *samaritkurs* 1 veckotimme; *samhällslära* 1 veckotimme: *modersmålet* (uppsatsskrivning, litteraturläsning, de bildande konsternas historia) 3 veckotimmar; *franska* 3 veckotimmar.

Under det gångna läsåret har timtalet för hälsolära samt för sömnad och vävnad något ökats.

För de lärjungar, som begagnat sin bortvalsrätt i samskolans tre högsta klasser, skall beredas tillfälle till undervisning i tyska eller engelska ävensom matematik, för att dessa lärjungar vid läsårets slut skola kunna komplettera sitt avgångsbetyg och erhålla samma kompetens som de lärjungar, som avlagt realskolexamen. I samband därmed har K. m:t föreskrivit, att lärjunge, som begagnat omnämnda bortvalsrätt, må äga att undergå real-

skolexamen i den för läroverkets lärjungar stadgade ordning, dock att betyg över avlagd realskolexamen skall för sådan lärjunge utfärdas först sedan han efter genomgången fortsättningskurs avlagt fyllnadsprövning i de uteslutna ämnena.

I sin skrivelse i ärendet till K. m:t framhåller K. Läroverksöverstyrelsen såsom synnerligen viktigt, att ett försök med fortsättningskurs för flickor göres, och förklarar det böra bero på resultatet av ett sådant försök, i vad mån den ifrågavarande organisationen skall i vidsträcktare grad tillämpas.

Kursen började den 17 sept. och slutade höstterminen den 15 dec. Vårterminen började den 16 jan. och slutade den 24 maj. Elevernas antal har varit 6.

I bidrag av staten har kursen erhållit 1,200 kr. och av staden 600 kr. Eleverna ha erlagt en terminsavgift av 75 kr.

För nästkommande läsår har K. m:t beviljat ett statsbidrag av 2,500 kr. på grund av de stegrade omkostnaderna och för att möjliggöra sänkning av terminsavgifterna. Nästa termin börjar omkring den 9 september.

Bil. D.

ORDNING

vid

Årsavslutningen den 8 juni 1918.

Timme	Kl. 1	Kl. 2	Kl. 3 A	Kl. 3 B	Kl. 4	Kl. 5 A	Kl. 5 B
10—10,30	Kristendom *Perman*	Tyska *Frigell*	Matematik *v. Ekensteen*	Modersmål *Engman*	Tyska *Seth*	Tyska *Gavelius*	Matematik *Envall*
10,40—11,10	Tyska *Engman*	Geografi *v. Ekensteen*	Tyska *Forssner*	Tyska *Gavelius*	Historia *Seth*	Engelska *Perman*	Historia *Ahlberg*
11,20—11,50	Matematik *Frigell*	Matematik *Engman*	Geografi *v. Ekensteen*	Geografi *Ahlberg*	Matematik *Envall*	Historia *Gavelius*	Modersmål *Forssner*
12—12,30	Modersmål *Engman*	Modersmål *Frigell*	Historia *Seth*	Biologi *v. Ekensteen*	Kristendom *Ahlberg*	Fys. o. kemi *Envall*	Tyska *Forssner*

Morgonbön kl. 9,50—10.

Avslutning kl. 12,30.

Den 7 juni uppvisning i sång och musik kl. 1 och i gymnastik kl. 5 e. m.